

Nr 379.

Av herrar **Jungnell** och **Berggren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 258, angående tillfällig löneförbättring under år 1920 för viss personal inom den civila statsförvaltningen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 258 angående tillfällig löneförbättring under år 1920 för viss personal inom den civila statsförvaltningen föreslås dylik löneförbättring för folkskolinspektörer med 600 kronor i enlighet med löneregleringskommitténs framställning. Därvid ha i fråga om beloppen folkskolinspektörerna jämförts med manliga adjunkter och lektorer. Det synes oss emellertid föreligga fullgoda skäl för att i förevarande avseende likställa folkskolinspektörerna med andra gradens tjänstemän inom den civila förvaltningen. Till stöd härför tillåter jag mig anföra följande:

I skrivelse till kungl. skolöverstyrelsen den 18 augusti 1919 hemställde styrelsen för statens folkskolinspektörers förbund, att överstyrelsen måtte hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning därom, att tillfällig löneförbättring för år 1920 måtte tillerkännas statens folkskolinspektörer med så stort belopp, som för samma år kunde komma att beviljas åt andra gradens tjänstemän inom den civila statsförvaltningen.

Kungl. skolöverstyrelsen anslöt sig till förbundsstyrelsens uppfattning och yttrade därvid bland annat följande:

»Vad löneförbättringens belopp angår, ligger det ju nära till hands, att folkskolinspektörerna i detta avseende likställdes med ämneslärarna vid folkskoleseminarier och allmänna läroverk. Detta skulle, om den tillfälliga löneförbättringen för dessa senare bleve densamma för år 1920 som för år 1919, innebära en tillfällig löneförbättring för ordinarie och av Eders Kungl. Maj:t förordnad folkskolinspektör av 600 kronor för år. Styrelsen för inspektörsförbundet har emellertid i sin skrivelse i stället ifrågasatt lik-

ställighet med andra gradens tjänstemän inom den civila förvaltningen, alltså en löneförbättring av 1,000 kronor för år, om man utgår ifrån samma belopp för år 1920 som för år 1919.

Överstyrelsen anser sig även i detta hänseende kunna ansluta sig till förbundsstyrelsens framställning. I fråga om själva beloppen överensstämmer folkskolinspektörernas nuvarande avlöning varken med lektorernas eller adjunkternas vid allmänna läroverk och seminarier, i det att inspektörs begynnelseavlöning med 1,000 kronor överstiger adjunkts och med 500 kronor understiger lektors begynnelseavlöning samt inspektörs slutavlöning med 500 kronor överstiger adjunkts och med 500 kronor understiger lektors slutavlöning. Betydligt större är då överensstämmelsen mellan avlöningen för folkskolinspektör och för tjänsteman av andra normalgraden inom den civila förvaltningen, i det att den förres avlöning med blott 100 kronor i varje lönegrad understiger den senares. Det synes därför överstyrelsen vara väl motiverat att söka mönstret för den tillfälliga löneförbättringens belopp just i vad som i motsvarande hänseende tillerkänts tjänsteman av andra graden.

För en sådan överensstämmelse talar även en särskild omständighet. Så långt överstyrelsen har sig bekant, grundade sig riksdagens beslut, att seminarie- och läroverkslektors tillfälliga löneförbättring skall utgå med 400 kronor lägre belopp än samma avlöningsförmån för andra gradens tjänsteman på det förhållandet, att samtliga lektorer enligt 1918 års lönereglering åtnjuta avlöning till samma belopp som i Stockholm bosatta andra gradens tjänstemän, i vilka senares avlöning ingår särskilt ortstillägg å 400 kronor, som icke tillkommer i landsorten bosatta tjänstemän av samma grad. På detta sätt kan det ojämförligt största antalet lektorer redan sägas åtnjuta ett särskilt tillägg av 400 kronor utöver vad som tillkommer de tjänstemän, med vilka lektorerna närmast blivit jämförda. Något motsvarande gäller icke folkskolinspektörerna. Detta framgår oförtydligt därav, att ett särskilt ortstillägg å 400 kronor tillerkänts folkskolinspektör, vars inspektionsområde innefattar Stockholms stad, därest han är där bosatt.

Genom den nu förordade tillfälliga löneförbättringen komme inspektörernas avlöningsförmåner bättre än vad för närvarande är fallet att stå i ett sådant förhållande till de löner, som numera tillkomma kommunala folkskolinspektörer, rektorer vid folkhögskolor, kommunala mellanskolor och högre folkskolor samt överlärare vid folkskolor, att en god rekrytering av folkskolinspektörskåren skall kunna förväntas. Och det ligger enligt överstyrelsens förmenande särskild vikt uppå, att sådant förhållande nu åvägbringas. På grund av den av årets lagtima riksdag beslutade utvidgningen av folkskolinspektionen och på grund av uppkomna ledigheter

skola omkring ett tjugotal nya folkskolinspektörer under innevarande år tillsättas. Dessa nya inspektörer komma säkerligen att, såsom förut vid liknande tillfällen varit fallet, till en början tillsättas på förordnande och alltså en tid stå kvar vid de ordinarie befattningar de tilläventyrs innehava. Snart nog kommer emellertid den tidpunkt, då de måste lämna dessa senare för att definitivt övergå till inspektörsbefattningarna. Det är givetvis då av största betydelse, att dessa inspektörer, om folkskolinspektionen skall kunna behålla de goda krafter, den kunnat förvärva, hava gjort den erfarenheten, att de ekonomiska förhållanden de som folkskolinspektörer hava att räkna med icke ställa sig alltför ogynnsamma».

Med anförande av förestående skolöverstyrelsens uttalande har styrelsen för statens folkskolinspektörers förbund i mars d. å. i särskild skrivelse till chefen för kungl. finansdepartementet ytterligare anfört följande:

»Under år 1919 ha i åtskilliga skoldistrikt, särskilt vissa större städer, åtgärder vidtagits för ny löneroglering beträffande befattningshavare i det kommunala undervisningsväsendets tjänst. Härvid ha av vederbörande skolstyrelser föreslagits lönebelopp, som i många fall äro väsentligt högre än de för statens folkskolinspektörer senast fastställda. Så har exempelvis folkskolestyrelsen i Norrköping föreslagit, att, oavsett dyrtidstillägg, följande fasta lönebelopp skola under år 1920 utgå:

till ordinarie folkskollärare i högsta lönegraden 6,000 kronor, alltså 700 kronor mera än beloppet av folkskolinspektörs begynnelseavlönning;

till ordinarie lärare vid högre folkskola 5,600 kronor i första lönegraden och 7,100 kronor i högsta lönegraden; samt

till rektor vid högre folkskola 8,300 kronor i högsta lönegraden eller icke mindre än 2,000 kronor mera än vad som utgår till folkskolinspektör i motsvarande lönegrad.

Då det väl icke är rimligt, att en statens folkskolinspektör, som har att övervaka arbetet i 400 à 500 läraravdelningar, skall åtnjuta lägre avlönning än rektor vid högre folkskola med blott 10 à 20 lärare under sig, förefaller förbundsstyrelsens i detta ärende gjorda framställning onekligen synnerligen befogad.

Vidare tillåter sig styrelsen erinra om, att statens folkskolinspektörer, vilka i följd av sin tjänst måste vistas mycket på resor, under de senaste åren haft att fullgöra sin tjänst under särskilt påfrestande omständigheter. Att så verkligen förhåller sig, torde med all önskvärd tydlighet framgå av vad chefen för kungl. civildepartementet anfört i motiveringen till Kungl. Maj:ts proposition nr 43 till innevarande års riksdag angående provisorisk förhöjning av de enligt resereglementet utgående dagtraktamenten för extra förrättningar i statens tjänst. I nämnda motivering heter det bland annat:

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 4 saml. 126 häft. (Nr 377--379).

»Såsom bekant har den av världskriget förorsakade ökningen av levnads-kostnaderna, som vid början av 1918 beräknades till omkring 100 procent, sedan dess ytterligare fortgått och beräknas nu till omkring 160 procent. Då redan den genom kungörelsen den 26 februari 1918 skedda förhöjningen av traktamentsersättningen enligt resereglementet i väsentlig grad understeg då beräknad prisstegring, har på grund av angivna förhållande traktamentsersättningen kommit att sedermera framstå som alltmera otillräcklig. Till följd härav måste vederbörande befattningshavare vid företagande av tjänsteresor i många fall på grund av ersättningarnas otillräcklighet lida direkta förluster; för *befattningshavare, som nödgas företaga dylika resor i större omfattning, torde dessa förluster kunna uppgå till ganska avsevärda belopp*».

I förestående uttalanden synes oss skolöverstyrelsen och folkskolinspektörsförbundets styrelse anfört tungt vägande skäl för en höjning av föreslagna löneförbättringen, varför vi i anslutning härtill hemställa,

att tillfällig löneförbättring för år 1920 måtte för statens folkskolinspektörer föreslås med samma belopp som åt andra gradens tjänstemän inom den civila statsförvaltningen eller 1,000 kronor.

Stockholm den 26 mars 1920.

Algot Jungnell.

Frans Berggren.